

Doelplaatsenmodule snoeproute

Inhoud

Doelplaatsenmodule snoeproute.....	1
Opzet	2
Wat is een snoeproute?	2
Hoe pak je een snoeproute aan?	2
Stap 1: Breng de snoeproute in kaart.....	2
Stap 2: Observeer of het effectief om een snoeproute gaat	2
Stap 3: Check de basis. Zorg dat de vuilnisbakken en de omgeving in orde zijn.	2
Stap 4: Werk samen	3
Stap 5: Uitvoering van de snoeproute-aanpak.....	3
Pijler infrastructuur	3
Pijler omgeving.....	3
Pijler communicatie: Praktijkvoorbeelden	4
Nederland Schoon en het aanpakken van snoeproutes	4
Stappenplan snoeproutecommunicatie:.....	5
Pijler participatie	5
‘Ge zie ne properen’ campagne Torhout	5
Scholen betrekken bij de aanpak van een snoeproute	6
Ingang vinden in de secundaire school.	7
Horecazaken en winkels betrekken bij de aanpak van een snoeproute.....	7
Lange termijn.....	8
Pijler Handhaving	8
Praktijkvoorbeeld snoeproute in Tielt.....	8
Praktijkvoorbeeld snoeproute in Lokeren.....	9
De 5 pijleraanpak in een notendop	9
Inventaris hotspots.....	11
Monitoring.....	11

Opzet

Een doelplaatsenmodule bevat maatregelen tegen zwerfvuil en sluikestorten op een bepaalde doelplaats. Hierbij wordt steeds vertrokken van een integraal beleid dat stoelt op vijf pijlers:

1. Infrastructuur
2. Omgeving
3. Sensibilisering en communicatie
4. Participatie
5. Handhaving

Daarnaast wordt ook de impact van de opgenomen maatregelen beschreven en wordt er verwezen naar goede praktijkvoorbeelden. Deze module bevat maatregelen, informatie over hun impact en praktijkvoorbeelden om de doelplaats snoeroutes aan te pakken.

Een meer bondige samenvatting over de aanpak van snoeroutes vind je in de [infographic](#).

Wat is een snoeroute?

Een snoeroute is een route die leerlingen afleggen die tussen een school (of scholen) ligt en het station, het park, omliggende snackzaken, winkels Op deze route veroorzaken de leerlingen zwerfvuil met verpakkingen van hun lunchpakket of van snacks.

Hoe pak je een snoeroute aan?

Stap 1: Breng de snoeroute in kaart

Breng de doelplaats in kaart. Mooimakers stelt een document ter beschikking waarmee lokale besturen eenvoudig een inventaris kunnen opmaken van de doelplaatsen in kwestie.

- Welke route(s) volgen de leerlingen?
- Waar op het openbaar domein consumeren de leerlingen hun middaglunch/snack?
- Waar zijn de openbaar vervoerstopplaatsen, parken, winkels en horecazaken?
- Zijn er vuilnisbakken aanwezig? in welke staat zijn deze?
- Zijn er verloederde plekken die zwerfvuil aantrekken?
- Waar ligt het meeste zwerfvuil?
- Wat ligt er juist – van wie is het afkomstig?
- Wanneer zijn de piekmomenten?

Stap 2: Observeer of het effectief om een snoeroute gaat

Laat bijvoorbeeld een gemeenschapswacht op de piekmomenten controleren of het zwerfvuil effectief van leerlingen afkomstig is.

Stap 3: Check de basis. Zorg dat de vuilnisbakken en de omgeving in orde zijn.

Zorg eerst dat de basis op orde is:

- Ga na of er vuilnisbakken aanwezig zijn. Liggen ze op de looplijn van de leerlingen?
- Zijn de vuilnisbakken voldoende zichtbaar?
- Zijn ze aantrekkelijk en proper? Reinig de vuilnisbakken en verwijder graffiti, herstel vernielingen.

- Is de omgeving aantrekkelijk en proper? Herstel vernielingen, maak groenvoorzieningen netjes.
- Hebben de vuilnisbakken voldoende capaciteit? Plaats indien nodig een extra vuilnisbak of een grotere vuilnisbak of verhoog de ledigingsfrequentie.
- Hebben de broodjes- en snackzaken een vuilnisbak in hun zaak?
- Is er een 25-meter regel van kracht voor ondernemers en wordt deze nageleefd? Kijk na of het politiereglement eist dat handelszaken zelf zorgen voor een vuilnisbak voor de verpakkingen van de verkochte producten en ook het proper houden van de omgeving in een straal van 25 meter rond hun zaak. Onder de titel 'Pijler handhaving' in dit document vind je meer info hierover.

Stap 4: Werk samen

Participatie is een pijler die bij snoeproutes veel resultaat kan opleveren. De gemeente, de school, politie en de horecazaken/winkels kunnen de handen in elkaar slaan en samen een integrale aanpak uitwerken. Betrek:

- Gemeente
- School
- Winkels, snackbars
- Wijkagent of gemeenschapswacht

Stap 5: Uitvoering van de snoeproute-aanpak

Werk een integrale snoeproute-aanpak uit. Houd hierbij rekening met de verschillende pijlers. In deze module worden de verschillende pijlers en mogelijke maatregelen toegelicht die je snoeproute-aanpak kunnen verrijken. Vergeet je nulmeting niet te volbrengen vooraleer je begint aan de uitvoering opdat de impact van de maatregelen gemeten kan worden.

Pijler infrastructuur

Basis in orde

Neem de pijlers infrastructuur en omgeving onder de loep om na te kijken of de basis wel in orde is. Zo is het belangrijk om te kijken waar de vuilnisbakken staan, hoeveel er staan en welk type vuilnisbak dat er staat. Het verbeteren van de netheid, zichtbaarheid, bereikbaarheid, capaciteit en aantrekkelijkheid van de vuilnisbakken kan al snel leiden tot een beter gebruik ervan.

Recipiënten voor pmd of pizzadozen

Indien er veel plastic flessen en blikjes in de vuilnisbak en in de omgeving liggen, kan het interessant zijn om vuilnisbakken voor pmd te plaatsen naast de straatvuilnisbakjes voor restafval. Hierbij plaats je de straatvuilnisbak voor restafval op de gemakkelijkst bereikbare plek met daarnaast de straatvuilnisbak voor pmd. Met de kleur van de vuilnisbak en duidelijk aangebrachte sorteerregels zorg je ervoor dat voorbijgangers goed sorteren. Voor een optimale zuiverheid van pmd is het aan te raden te werken met een aangepaste ronde inwerpopening voor de straatvuilnisbak bestemd voor pmd. Op sommige snoeproutes is er een pizzeria gevestigd en slingeren er bij goed weer pizzadozen bij nabijgelegen bankjes. Pizzadozen geraken moeilijk door de inwerpopening van een klassieke vuilnisbak. Het plaatsen van (tijdelijke) straatvuilnisbakken met aangepaste inwerpopening kan hiervoor een oplossing zijn.

Pijler omgeving

Basis in orde

Ook de netheid van de omgeving is een factor die veel invloed heeft op het gedrag van

voorbijgangers. Het is belangrijk de omgeving tijdig te reinigen, vernielingen in de omgeving te herstellen en ook het groen goed te onderhouden.

Reinigen

Bekijk de veegronde. Wie reinigt wanneer en waar? Hier zijn vaak optimalisaties mogelijk. Zo is het voordeliger om tijdens de middagpauze te reinigen dan bijvoorbeeld in de voormiddag. Niet alleen omdat er dan veel zwerfvuil achtergelaten wordt maar ook omdat het een sensibiliserend effect kan hebben op de leerlingen dat ze iemand het zwerfvuil zien opruimen.

Scholen helpen wel eens de schoolomgeving net te houden. Vanuit gedragswetenschappelijk oogpunt is het af te raden leerlingen de omgeving te laten reinigen als straf. Het ruimen van zwerfvuil roept dan negatieve associaties op bij de leerlingen. Het is een krachtig signaal als verschillende betrokkenen (handelaars en buurtbewoners bijvoorbeeld) vrijwillig de omgeving helpen proper te houden.

Nudging

Kleine aanpassingen in de omgeving kunnen leiden tot een positieve gedragsverandering. De omgeving kan verder inspireren tot voorbeeldig gedrag bij jongeren door ze te betrekken bij de inrichting ervan. Ze kunnen ideeën aanbrengen of zelf hun handen uit de mouwen steken (bijvoorbeeld ahv. een graffiti muur of gepimpte vuilnisbakken). Op die manier oogt de omgeving niet alleen opgewaardeerd maar ontstaat er eveneens een verhoogd gevoel van eigenaarschap bij de leerlingen.

Een andere kleine aanpassing in de omgeving die kan leiden tot een positieve gedragsverandering is het spuiten van voetafdrukken met krijtverf op de stoep die leiden naar de vuilnisbakken. De leerlingen worden zo op een speelse manier geleid tot de vuilnisbak.

Pijler communicatie: Praktijkvoorbeelden

Met communicatie kan je de aandacht vestigen op de vuilnisbakken op de snoeproute en de norm benadrukken dat afval in de vuilnisbak hoort.

Nederland Schoon en het aanpakken van snoeproutes

Nederland Schoon heeft onderzocht hoe zwerfvuil aangepakt kan worden op snoeproutes. Hun aanpak zet vooral in op communicatie op de route zelf om onbewuste gedragsverandering te bekomen.

Studie naar communicatiestrategieën

[De studie die Nederland Schoon](#) liet uitvoeren en die uitgerold werd als pilootproject in verschillende Nederlandse gemeenten veronderstelt dat leerlingen onbewust zwerfvuil veroorzaken. Men gelooft in een grotere effectiviteit door in te zetten op onbewuste gedragsbeïnvloeding. Het nieuwe gedrag kan zorgen voor een andere houding en dit kan leiden tot nieuwe kennis. Dit is dus een andere manier van werken dan in te zetten op bijvoorbeeld educatie waarbij er bewust kennis wordt aangebracht bij de leerlingen waarvan men hoopt dat deze een bewuste gedragsverandering creëren.

Er zijn twee type van strategieën die leiden tot onbewuste gedragsbeïnvloeding. Enerzijds zijn er strategieën die informatie geven om het gewenste gedrag te stimuleren en anderzijds zijn er strategieën die de omgeving aanpassen. Een overzicht van deze strategieën en hoe deze toe te passen vind je in de studie.

Pilootproject

Op basis van deze strategieën werd er [een pilootproject](#) opgestart in verschillende Nederlandse

gemeenten waar verschillende interventie maatregelen werden uitgetest. Afvalbakken op de route werden voorzien van een sticker en daar op de route waar er geen vuilnisbakken stonden werden er borden bevestigd die aangaven dat er over 50 m een vuilnisbak staat. Ook bij de school en bij de horeca zaken en winkels werd er communicatie voorzien.

Resultaat

De hoeveelheid zwerfvuil werd gemonitord en deze aanpak levert een afname van de hoeveelheid zwerfvuil met 50%. Nederland Schoon schreef een [toolkit](#) uit voor Nederlandse gemeenten.

Stappenplan snoeproutecommunicatie:

- Plaats posters / borden bij de school, supermarkt en/of snackbar die attenderen op het gebruik van de afvalbakken.
- Plaats borden op snoeproute die verwijzen naar afvalbakken (pijl, aantal meter)
- Plak op afvalbakken op de snoeproute een sticker die 'actief' het goede gedrag laat zien en die bedankt.
- Zorg voor een uniforme uitstraling van de verschillende posters/borden/stickers.
- Organiseer een themalessen rond afval en zwerfvuil op school.
- Voer een nulmeting en effectmetingen uit.

Pijler participatie

Behalve communiceren kan ook het betrekken van de leerlingen zelf tot een gedragsverandering leiden. Denk er ook aan om de horeca en winkels in de omgeving te betrekken. Het verhogen van het gevoel van eigenaarschap komt ten goede van de netheid van de omgeving.

'Ge zie ne properen' campagne Torhout

Snoeproute in Torhout

Torhout pakte in 2018 een snoeproute aan met doelplaatsgerichte communicatie en betrok ook actief de leerlingen teneinde gedragsverandering te bekomen. De problematiek ging daar vooral over een groot aantal scholieren en studenten van de hogeschool die onder de middag op openbare plekken lunchten en hun afval daar achterlieten.

Aanpak in Torhout

Vooraleerst werden er extra vuilnisbakken geplaatst op de hotspots, deze werden door de jongeren zelf bewerkt met graffiti. Op deze manier werden de leerlingen zelf direct betrokken in het project en kregen zij een gevoel van eigenaarschap, wat ook een gedragsbeïnvloeding tot stand brengt. In een volgende fase werden er pijlen naar vuilnisbakken getrokken en affiches bij handelaars gehangen. In samenwerking met de lokale broodjes- en snackzaken in de schoolomgeving rolden zij de zwerfvuilm campagne 'Gie zie ne properen!' uit. Mensen die 's middags hun middagmaal op een bankje eten in het park en hun afval in de vuilnisbak gooiden, konden 'betrap't worden op het juiste gedrag en werden beloond met een bon die ingeruild kon worden bij de lokale horecazaken. Ook werd een oproep gelanceerd om een selfie te nemen van het correct in de vuilnisbak gooien met hashtag #properen. Zij maakten ook kans op bonnen of een festivalticket.

Resultaten snoeproute Torhout

Er werd een locatiegebonden nulmeting uitgevoerd voor de campagne en effectmetingen tijdens en na de campagne om het effect van de campagne te kunnen bepalen. De resultaten waren plaatsgebonden. Gemiddeld werd er 60% minder zwerfvuil gevonden. Op bepaalde locaties zelfs 90% minder. Drie maanden na de campagne nam het zwerfvuil weer toe maar lag er gemiddeld nog steeds 44% minder zwerfvuil in vergelijking met de nulmeting. Parken en pleinen waren de succesvolste locaties. Op verbindingswegen en parkings en stations was er minder invloed. De meeste mensen lieten zich betrappen, het trekken van een selfie was minder succesvol. De campagne had veel succes en werd gedragen door de leerlingen. Wel was herhaling nodig om een langdurig effect te waarborgen.

Scholen betrekken bij de aanpak van een snoeproute

Aangezien de doelgroep scholieren zijn is het belangrijk om de scholen aan te spreken over dit project. Een goede samenwerking kan heel wat vruchten afwerpen en het project versterken. Volgende acties kunnen bijdragen tot een effectieve snoeprouteaanpak:

- Communicatie via het e-learningsysteem, nieuwsbrief of website van de school
- Deelname aan Operatie Proper
- Lespakketten van Mooimakers: <https://mooimakers.be/pagina-lespakketten>
- Animaties Fost Plus ([Da's Proper](#) – 2de en 3de grad SO)
(Quiz, rollenspel en/of debat over afval en zwerfvuil met gratis begeleiding)

- Leerlingen betrekken:
 - o Werken rond duurzaamheid op school en zwerfvuil in en buiten de school met de leerlingenraad.
 - o Leerlingen betrekken: bv. Communicatiecampagne laten uitwerken door de leerlingen: In maken zelf posters, filmpjes, fotoreportage, delen via sociale media
 - o Leerlingen gaan op buurtonderzoek (bv. adhv enquête bij buurtbewoners), houden een buurtschouw of opruimactie samen met de buurtbewoners
 - o Leerlingen beantwoorden een adviesvraag over zwerfvuil, schrijven zelf een verhaal over zwerfvuil en bespreken onderling eventueel verschillende meningen/aanpak.
 - o Adoptie van een gebied of vuilnisbak door een groep van leerlingen – eventueel personaliseren

Meer info? Raadpleeg [kenniswijzer zwerfafval Nederland](#)

- [Handreiking samenwerken met scholen](#)
- [Handreiking scholen betrekken In Heerhugowaard](#)

Ingang vinden in de secundaire school.

Het is niet altijd gemakkelijk om een samenwerking rond zwerfvuil op te zetten in samenwerking met een school. Zeker middelbare scholen hebben vaak te kampen met andere problemen die als prioritair gezien worden ten opzichte van zwerfvuil buiten de directe schoolomgeving. Bekijk daarom hoe je de school aanspreekt. Hier alvast enkele tips:

- Ga indien mogelijk na of het zwerfvuil effectief door leerlingen veroorzaakt wordt en niet door bijvoorbeeld werknemers of buurtbewoners. Indien leerlingen van meerdere scholen hetzelfde openbare domein gebruiken, vermijd je best de discussie over leerlingen van welke school het juist gaat. Betrek alle scholen. Op deze manier kan vrees voor imagoschade opgevangen worden.
- Vaak gaat zwerfvuil op het openbaar domein veroorzaakt door leerlingen gepaard met andere problemen op het openbaar domein (overlast, alcohol- en *druggebruik*, spijbelgedrag). Het kan voordelig zijn om de uitrol van een aanpak van de snoeproute deel te laten uitmaken van een overleg met de school dat zwerfvuil overstijgt.
- De technische coördinator, conciërge of MOS-coördinator zijn interessante contactpersonen binnen de school omdat zij meer betrokken zijn bij de problematiek dan de directie.
- Het kan helpen om de communicatie over het project te laten vertrekken van de bevoegde schepen.

Horecazaken en winkels betrekken bij de aanpak van een snoeproute

Ook de horecazaken en winkels kunnen betrokken worden. Zij kunnen posters of andere communicatie ondersteunen in hun zaak. Of organiseer een wedstrijd via ondernemers waarbij de winnaars een prijs in de vorm van een korting kunnen krijgen.

De ondernemers kunnen ook een stapje verder gaan en indien mogelijk hun producten (meer) afvalvrij aanbieden. Zo kan een zaak met een affiche aanduiden dat eigen verpakkingen van klanten welkom zijn, geen kasticket meegeven als 'default option' of kan een broodjeszaak zijn broodjes met minder verpakking verkopen.

Lange termijn

Met een snoeproute-aanpak beogen we een langdurige gedragsverandering. De leerlingen worden onbewust geleid tot het stellen van het juiste gedrag. Eenmaal dit gedrag zich geïnstalleerd heeft en de leerlingen hun afval onbewust automatisch correct in de vuilnisbak gooien, wordt dit gedrag gewoontegedrag. Na de zomervakantie hervallen veel leerlingen in hun oude gedrag en zijn er ook nieuwe leerlingen die vaak het voorbeeld volgen van de oudere leerlingen. Daarom dat een jaarlijkse herhaling van bepaalde acties een goed idee is om een snoeproute effectief aan te pakken.

Pijler Handhaving

Als het zwerfvuilprobleem hardnekkig is en zich blijft stellen op de snoeproute, kan handhaving als sluikestuk van het 5-pijlerverhaal een gedragsverandering teweeg brengen. Langdurige gedragsverandering bekomen door het optimaliseren van de infrastructuur, omgeving, communicatie en participatie is effectiever dan enkel inzetten op handhaving. De gedragsverandering die door handhaving bekomen wordt is vaak tijdelijk en voorwaardelijk. Zodra er geen kans meer is om berispt of beboet te worden, riskeer je dat de leerlingen terug zwerfvuil op de grond achterlaten. Bovendien kan het straffen van betrapte leerlingen met de taak zwerfvuil te ruimen, leiden tot negatieve associaties met zwerfvuil ruimen, een contraproductief effect. Als stok achter de deur is handhaving de aanvullende pijler voor een integrale aanpak van de snoeproute.

Ook handelszaken wensen niet altijd hun verantwoordelijkheid te nemen voor de verpakkingen die ze verkopen en vervolgens de openbare netheid verstoren. Daarom controleer je best of het politiereglement voorzien is op artikels die winkels en horecazaken verplichten een vuilnisbak in de zaak te voorzien voor het verpakkingsafval van hun klanten en de omgeving van hun zaak proper te houden. In het [model politiereglement](#) wordt geadviseerd een dergelijk artikel op te nemen:

Artikel 10

De uitbater van een inrichting, ook tijdelijke (bv. markten, kermissen, braderijen,...), die voedingsmiddelen of dranken verkoopt of aanbiedt die buiten de inrichting onmiddellijk kunnen worden verbruikt moet op een behoorlijke wijze, voldoende duidelijk zichtbare en goed bereikbare selectieve inzamelrecipiënten voorzien en in staan voor een correcte verwijdering en verwerking van het afval.

De afvalstoffen dienen selectief te worden ingezameld in hun respectievelijke inzamelrecipiënten. Deze inzamelrecipiënten dienen voorzien te zijn van een duidelijk leesbaar opschrift dat aangeeft welke afvalstoffen erin gedeponeerd mogen worden.

De locatie waar de inzamelrecipiënten geplaatst worden en het aantal inzamelrecipiënten, alsook de aard van de in te zamelen afvalstoffen kunnen door de gemeente bepaald worden.

De uitbater moet de inzamelrecipiënten zelf tijdig ledigen en het inzamelrecipiënt, de standplaats en de onmiddellijke omgeving van de inrichting rein houden. De uitbater ruimt minstens elke openingsdag op de standplaats en in een straal van 25 meter vanaf de grens van de inrichting alle afvalstoffen op die afkomstig zijn van de producten die hij verkocht heeft.

Praktijkvoorbeeld snoeproute in Tielt

Het centrum van Tielt telt zes middelbare scholen, allemaal op wandelafstand van elkaar. Uit de omliggende gemeenten komen dagelijks duizenden scholieren met het openbaar vervoer naar de stad. Op weg van de bushalte naar school laten ze her en der blikjes, snoepwikkels en chipszakjes achter. Om die snoeproutes aan te pakken, werkte de politie van Tielt samen met de scholen.

Aanpak

Elke ochtend houden de wijkinspecteurs van de Politiezone Regio Tielt toezicht op de schoolgaande jeugd. Hun aanwezigheid moet in de eerste plaats zwerfvuil helpen voorkomen. Jongeren die toch afval achterlaten, spreken ze aan op hun gedrag. De wijkinspecteurs noteren ook hun naam en school. Betropte scholieren gaan in de weken daarna in kleine groepjes naar de wijkpost van de politie. Daar krijgen ze plastic handschoenen en een vuilniszak. Onder toezicht van een wijkinspecteur ruimen ze vervolgens een deel van het centrum van Tielt op. Naast de opruimacties organiseert de politie aan het begin van elk schooljaar een stadswandeling voor leerlingen van het eerste middelbaar. Een wijkinspecteur licht dan de do's en don'ts toe en vertelt over de opruimacties.

Resultaat

De aanpak in Tielt maakt jongeren bewust van de gevolgen van zwerfvuil en zet hen aan het denken over gepast omgaan met afval. Dat werpt zijn vruchten af. De Politiezone Regio Tielt merkt een sterke terugval van zwerfvuil door jongeren na een opruimactie.

Praktijkvoorbeeld snoeproute in Lokeren

Ook in Lokeren bestaat er een aanpak waarbij de jongeren tijdens hun middagpauze op een positieve manier gevraagd worden het proper te houden in Lokeren. Tijdens de periodes van mei/juni en september/oktober worden de scholieren die hun middaglunch opeten tijdens drie middagpauzes per sessie (een in de lente, een in de herfst) door de deelnemers aan de "zwerfvuilwandelingen" gesensibiliseerd. Het gaat om de schooldirecties en de onderwijzers, de gemeenschapswachten, de medewerkers van de dienst integrale veiligheid, de medewerkers van afvalintercommunale IDM, de schepen van de integrale veiligheid. Het gaat telkens om de volgende boodschap: « afval hoort in de vuilnisbak thuis. Om jongeren nog sneller de weg te laten vinden naar de vuilnisbak ontwierp IDM bovendien een aantal vrolijk beschilderde vuilnisbakken, die bovendien een leuke rap-melodie laten horen, wanneer jongeren er hun afval in achterlaten.

Meer informatie hierover:

- <https://www.facebook.com/IDMnieuws/posts/de-stad-lokeren-en-idm-zijn-opnieuw-gestart-met-de-preventie-zwerfvuilwandelinge/1422545891100132/>

- https://www.besafe.be/sites/default/files/2019-03/lokeren_zwerfvuil_door_scholieren.pdf

- <https://www.tvooost.be/programmas/lokeren-tv-lokeren-tv-preventiewandeling-zwerfvuil-35181>

De 5 pijleraanpak in een notendop

Maatregel [infrastructuur]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
Basis: Hou rekening met de plaatsingscriteria: zorg dat de vuilnisbakken op de looplijn liggen en zichtbaar zijn	Gebruik van vuilnisbakken gemakkelijker maken.	+	€
Basis: Zorg dat de vuilnisbakken proper en hersteld zijn	Gebruik van vuilnisbak aantrekkelijker maken	+	€
Basis: Zorg dat de vuilnisbakken over voldoende capaciteit beschikken.	Voldoende capaciteit voorzien	+	€

Plaats vuilnisbakken voor pmd of pizzadozen met sorteerregels en aangepaste inwerpopening	Aangepaste recipiënten voorzien voor specifieke typen afval.	++	€€

Maatregel [omgeving]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
Basis: Reinig de omgeving, herstel vernielingen, onderhoud het groen	Omgeving proper houden	+	€
Herbekijken veegplan: reinigen tijdens de middagpauze	Omgeving proper houden en sensibiliseren	+	€
Help scholen en handelaars met zwerfvuil ruimen	Omgeving proper houden en gevoel van eigenaarschap verhogen	+	€
Betrek jongeren bij de inrichting van de schoolomgeving	Gevoel van eigenaarschap verhogen	++	€(€)
Spruit voetstapjes richting de vuilnisbak	De leerlingen spelenderwijs naar de vuilnisbak leiden	+	€

Maatregel [communicatie]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
Plaats posters / borden bij de school, supermarkt en/of snackbar die attenderen op het gebruik van de afvalbakken.	Leerlingen aandachtig maken op het gebruik van de afvalbakken	+	€
Plaats borden op snoeproute die verwijzen naar afvalbakken (pijl, aantal meter)	Leerlingen aandachtig maken op het gebruik van de afvalbakken	+	€
Plak op afvalbakken op de snoeproute een sticker die 'actief' het goede gedrag laat zien en die bedankt.	Leerlingen aandachtig maken op het gebruik van de afvalbakken	+	€
Plaats zingende vuilnisbakken	Leerlingen aantrekken de vuilnisbakken te gebruiken	++	€€
Organiseer een themalessen rond afval en zwerfvuil op school.	Leerlingen sensibiliseren rond afval en zwerfvuil	+	€

Maatregel [participatie]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
Betrek leerlingen bij het opfleuren van de omgeving of het pimpen van vuilnisbakken	Leerlingen eigenaarschap geven van de vuilnisbakken	++	€
-		+	€
Handelaars affiches laten ophangen over het gebruik van vuilnisbakken	Handelaars betrekken, sociale controle verhogen, leerlingen sensibiliseren.	+	€

Handelaars aanmoedigen afvalarm winkelen te vergemakkelijken	Handelaars betrekken, leerlingen sensibiliseren, afval voorkomen.	+	€
Social mediacampagne organiseren voor leerlingen met waardebon bij handelaar als beloning	Leerlingen (en handelaars) belonen voor participatie en voorbeeldgedrag.	+	€
Leerlingen meer betrekken door school te laten deelnemen aan operatie proper, lespakketten of animaties	Leerlingen eigenaarschap geven over de omgeving en leerlingen sensibiliseren.	+	€

Maatregel [handhaving]	Doel maatregel	Tijdsinspanning	Budget (€)
25-meterregel en verplicht aanbieden van vuilnisbak in zaak voor winkels en horecazaken in politiereglement opnemen en hierop handhaven	Handelaars verplichten verantwoordelijkheid te nemen voor de netheid in de nabije omgeving van hun zaak.	+	€
Wijkinspecteurs houden toezicht op schoolgaande jeugd, spreken vervuilers aan en sanctioneren	Sociale controle opvoeren. Correcte gedrag afdwingen van jongeren.	+	€
Gemeenschapswachten, onderwijzers of preventiemedewerkers wijzen (regelmatig) leerlingen op een positieve manier op het belang van een propere omgeving	Sociale controle opvoeren. Leerlingen terplekke aandachtig maken op het goede gedrag.	+(+)	€

Inventaris hotspots

Het is belangrijk om de specifieke problematiek op een doelplaats goed in kaart te brengen. Je kan hiervoor gebruik maken van [de checklist van Mooimakers](#) waarin je een aantal gegevens van de doelplaats verzamelt, zoals het typelocatie, wie de beheerder is, hoeveel er wordt gereinigd, wat de voornaamste problematiek is, of de basisvoorzieningen in orde zijn ... Aan de hand van deze info kunnen gerichte maatregelen uitgewerkt worden. De **basis op orde** is immers de boodschap. Indien uit de inventaris blijkt dat er bv. veel onkruid aanwezig is, of andere basisvoorzieningen niet in orde zijn, is het aangewezen dit eerst in orde te brengen vooraleer andere maatregelen uit te werken.

Monitoring

Voor monitoring verwijzen we graag naar onze ondersteunende documenten.

Via deze documenten vind je allerhande nuttige informatie over hoe je aan de slag kan met monitoring bij de aanpak van een doelplaats:

- [Basishandleiding monitoring zwerfvuil en sluikestort](#)
- [Handleiding monitoring - kwantitatieve telling](#)
- [Handleiding monitoring - beeldmeetlatten](#)

Voorbeeld: Formulier monitoring zwerfvuil van een snoeproute in Haacht

Loopstrook	Datum meting	Aantal stuks zwerfvuil						Aantal stuks sluikestort				Opmerkingen
		Pmd (flesjes, blikjes, brikjes)	Glazen flessen	Peuken	Ander klein afval	Verpakking voeding	TOTAAL ZWERFVUIL	Grote zak afval	Kleine zak afval	Andere sluikestorten	TOTAAL SLUIKESTORT	
Corlyut tot bushalte Mercatorlaan (wissel) en terug langs de overkant	24/07/2018	12	1	50	45	21	129	0	0	0	0	Ander klein afval: veel rekeningetjes en vochtige doekjes/zakdoeken, ook kleine papiertjes en sigarettendoosjes (3-tal)
Corlyut tot bushalte Mercatorlaan (wissel) en terug langs de overkant	31/aug	5	0	80	70	35	190	0	1	1	2	1 zakje met etensresten, 1 klein tuinstoeltje, de rest van vorige keer was nog niet opgeruimd. Ik laat Freddy nu eens opkuisen zodat we verschil kunnen zien tegen eind september
Corlyut tot bushalte Mercatorlaan (wissel) en terug langs de overkant	28/sep	9	0	100	40	55	204	0	0	0	0	dezelfde opmerking als in juli
Corlyut tot bushalte Mercatorlaan (wissel) en terug langs de overkant	29/okt	6	1	130	50	25	212	0	2	0	2	

Beeldmateriaal

Deze affiches kan je gebruiken om de nabijheid en richting van een vuilnisbak aan te duiden.

<https://mooimakers.be/sites/default/files/2020-01/DEF%20BESTAND%20Pijlen%20tot%20de%20vuilnisbak%20%28met%20jongeren%20ifv%20snoeproute%29-4.png>

